

Mänskliga Rättighetsdagarna

Här kommer några reflektioner från konferensen Mänskliga Rättighetsdagarna som jag besökte 17-18 november i Örebro.

Konferensen hålls varje år på olika platser i Sverige men det här var första gången jag var där. Det som slog mig först var hur otroligt späckat schemat var med seminarier - omkring 150 stycken! Tyvärr kunde jag bara delta i ett litet urval av dem, som jag beskriver nedan.

Förutom seminarier fanns stora utställningssalar där man kunde nätverka och prata med representanter för organisationer vars verksamhet på något sätt är kopplat till mänskliga rättigheter.

Tema

Årets tema var "Rätten till ett liv i trygghet och säkerhet", vilket ju också varit en av de mest uppmärksammade frågorna i årets valrörelse.

Snarare än att fokusera på ett yttre hot i form av brottslighet och ordningsstörningar med "hårdare tag" som svar, ville konferensen vidga synen på trygghet och säkerhet eftersom många faktorer påverkar människors upplevelse av det:

[...] vårt boende, tillgången till arbete, vår ekonomi, vår tillit till samhället, vår familjesituation, vår upplevelse av att behandlas likvärdigt med andra (icke-diskriminering), oro för problem i närmiljön, större globala hot som klimatkris, konflikter och mycket mer

Detta reflekterades också i programmet med seminarier kring antidiskriminering, hot mot MR-försvarare, rasism och minoritetsstress, elevers trygghet i skolan, asylsökandes situation i Sverige, klimatkrisen med mycket mera.

Man pratade såklart också om hur snabbt den försvarspolitiska spelplanen förändrats i och med Rysslands angreppskrig i Ukraina och Sveriges ansökan om NATO-medlemskap.

Seminarier

Här försöker jag sammanfatta de mest intressanta insikterna jag tog med mig från några av de seminarier jag gick på.

Who Said That Being a Feminist Peace Activist Would Ever Be Easy?

Det här panelsamtalet gjorde det tydligt hur viktigt det är att vara uppmärksam på och våga ifrågasätta när samhället glider mot ökad militarisering, vilket gradvis sipprar in i vårt språk, relationer mellan olika grupper - till exempel män och kvinnor, med föreställningar om vem som är försvarare och offer - och skiften vi börjar ta för givet i samhällets organisering.

Det har blivit extra tydligt på kort tid även i Sverige sedan Rysslands påbörjade sin invasion i Ukraina.

Human rights defenders risking their lives

Paneldeltagare beskrev här otroligt hemska och vanligt förekommande attacker på MR-försvare i bland annat Colombia och Nigeria, samt vad man försöker göra för att skipa rättvisa på platser med lång historia av våld.

Den största insikten jag tog med mig var hur våldet alltid föranleddes av kränkningar av andra rättigheter, såsom rättigheten till land och att kunna försörja sig. En paneldeltagare uttryckte en önskan om att länder som Sverige ska sluta indirekt orsaka övergreppen när de investerar i "extractivism" - ekonomisk aktivitet på bekostnad av till exempel ursprungsbefolkningar.

Är det en mänsklig rättighet att bränna koranen?

Den här uppskärnande föreläsningen visade hur viktigt det är att förstå ett fenomenens historiska kontext. Mattias Gardell pratade om bokbränningar som något som signalerat att man varit beredd att också "bränna människor" tidigare i historien, exempelvis innan förintelsen och innan massutvisningar och massakrer av muslimer i Spanien.

Det är alltså verkligen inte något så enkelt som en fråga om "yttrandefrihet", vilket mycket av media beskrivit koranbränningar som på sistone.

Politiska förslag mot grov brottslighet: är de förenliga med människorättsnormer?

Det som chockerade mig mest här - förutom specifika förslag som preventiv husrannsakan utan brottsmisstanke - var den extremt stora expansionen av strafflagstiftningen som skett generellt sedan sekelskiftet i Sverige. Det visade sig vara abnormitet om man har ett längre historiskt perspektiv och strida mot rättsliga principer om att det bör vara undantaget att straffa.

Välfärdsteknik i äldreomsorgen: för vem?

Det här seminariet hade nog motsatt effekt än den avsedda på mig - jag tyckte panelsamtalet uttryckte en övertro till digitalisering som lösningen på de problem äldreomsorgen redan har och kommer möta i extrem grad snart om det inte sker stora förändringar av välfärdssystemet.

Videoövervakning på distans för att komma till räddning vid fall, robohundar som tröstar demenssjuka, digitala dörrlås och fler onlinesamtal med äldre kan inte vara mer än en del av lösningen för att värna om äldres rättigheter till "självständighet, kommunikation och delaktighet".

Sexuella rättigheter under attack - vad kan vi göra?

En viktig poäng som lyftes under det här samtalet var hur överblåst diskussionen om "cancel culture" är i proportion till den självrensning som redan pågår när framför allt redan utsatta grupper försöker undvika dödshot och andra attacker när de kommunicerar i det offentliga rummet.

Avslutande reflektion

Det fanns otroligt mycket att lära om en mängd ämnen på konferensen och jag skulle gärna kunnat klona mig själv för att gå på så många ämnen som möjligt. Det är nog bäst att besöka konferensen som en grupp där man kan dela med sig av lärdomar från olika seminarier.

Något som jag lämnade som feedback till organisationen var också att det hade varit bra med en del längre eller mer interaktiva seminarier. Ofta kändes det som att man var tvungen att avsluta precis när det blev som mest spännande mot slutet när publiken bjöds in att ställa frågor. Jag hörde flera gånger personer säga att man borde ha haft en workshop i efterhand där man kunnat börja jobba på lösningar och starta nya samarbeten mellan olika aktörer.